

עו"ד חיים קנת

פרשנות חוזה

חיים קנת עו"ד יועץ משפטי איפ"א

למה מחייבת התחייבות?

נתקלנו לאחרונה בבעיה של חוסר הבנה בפירוש ההתקשרות שקיימת בין איפ"א - ישראל, לבין חברת כנפי משק, אשר עימה התקשרנו בין היתר לביצוע אירועים, נסיעות, בילויים והטבות לחברי איפ"א.

כמו כן, התחייבה חברת כנפי משק, להקים אתר ומערכת אינטרנטית ולשווק ולפרסם באתר האינטרנט ובביטאון איפ"א, תמורת תשלום.

בהסכם זה, התחייבה איפ"א בין היתר, שלא להתקשר ולא לפרסם, חברת תיירות אחרת, כל עוד הסכם זה בתוקף, ולא הופר על ידי החברה וכן להנחות את כל הגורמים באיפ"א, שכל הפעילות כמפורט בהסכם זה, תתבצע באמצעות החברה בלבד.

בתמורה התחייבה בנוסף, חברת כנפי משק, לספק את השירותים הנ"ל לחברי איפ"א במחירים הזולים ביותר שניתן ובתנאים מסוימים להציע לחברי איפ"א את השירותים במחירים זהים להצעות של חברות אחרות ובלבד שמדובר באותה חבילת נופש, ובאותם פרמטרים המרכיבים את חבילת הנופש.

חברת כנפי משק השקיעה הון עתק בפרסום והקמת מערכת אינטרנטית לחברי הארגון ולביצוע מחויבותיה, על פי ההסכם הוצאת וקבלת משלחות, ארגון אירועי איפ"א וכדומה. למרות זאת, אנו נתקלים מידי פעם בחברים, אשר לטענתם ניתן להשיג מחירים זולים יותר או תנאים טובים יותר.

וקולותיהם של כמיליארד אנשים בעולם.

לכן ניתן עדין להשפיע ולהצביע בעד ים המלח באמצעות אתר משרד התיירות. ובאתר WWW.NEW7WONDERS.COM סיכוי של ים המלח גבוהים להתקבל לנבחרת מכובדת זו, אולי בחירתו תאפשר לשמר ולהציל אותו מכליה ואבדון ולהגן עליו מפני כרישי נדל"ן, הון ופוליטיקה.

הצלת ים המלח היא משימה עליונה בחשיבותה, שמירה והגנה על ערך טבע יקר זה צריכה לעמוד בסדר עדיפות לאומי, ראשון במעלה.

יופיו וייחודו של ים המלח הוא מיוחד ומעורר השראה וסגידה ליופי העמוק של הטבע ולעוצמתו.

בחרתי אפוא להדגיש חלק קטן ליופי בראשיתי זה, במספר צילומים, וכתובת שיר:

”
**במקום הנמוך ביותר בעולם
 מיתר הדממה נמתח
 בין הר לים
 כאן המקום
 לקרוא משירי יהודה עמיחי
 שהמילים אצלו הן
 בלב יחיד
 ובגוף רבים.**
 ”

כל מה שנוותר עכשיו, הוא להפקיר את גופנו במימיו עשירי המינרלים של ים המלח, להתבונן בנופי ההרים בעיניים עצומות לרווחה, אך בשום פנים ואופן לא להביט אחורה, כאשת לוט...

בחיי היום יום של כל אחד מאיתנו, אנו נתקלים בבעיה של אי הבנה, או אי הסכמה לדבר שהסכמנו עם אחר, כאשר אנחנו סוברים שהפירוש צריך להיות כזה, בעוד שהצד שכנגד סובר שהפירוש צריך להיות אחר. מילים אחרות, אנו נתקלים, בבעיה כיצד לפרש חוזה, או יותר נכון, כיצד לפרש את לשון החוזה, שנערך בינינו לבין הצד שכנגד.

"חוזה", מוגדר כהתקשרות חוזית, הסכם בין צדדים, שבו צד אחד מתחייב לעשות משהו מבחינה חוקית, למען הצד השני, בתמורה או שלא בתמורה. לשון ההתקשרות החוזית, שערכנו או שנערך בעברנו, על ידי ספק, מוכר, משכיר דירה ועוד. זה יכול להיות חוזה מקצועי או חוזה של יום יום. חוק החוזים (חלק כללי) התש"לג 1973, קובע, כי חוזה נכרת, בדרך של הצעה וקיבול.

צד אחד מציע דבר מה לצד השני וכשהצד

”**חוזה**, מוגדר **כהתקשרות חוזית, הסכם בין צדדים, שבו צד אחד מתחייב לעשות משהו מבחינה חוקית, למען הצד השני, בתמורה או שלא בתמורה.**”

להגשים. כאן, בא המפרש (בית המשפט) וקובע שיש לפרש את כוונת הצדדים לפי אופייה ומהותה של העסקה שנקשרה בין הצדדים, מסוג ההסכם, מההיגיון שעומד מאחוריו ומלשונו וכן מהשיקולים של היגיון ויעילות עסקית ושיקולי שכל ישר של אנשי עסקים סבירים והוגנים.

למעשה בפסק דין זה פרש בית המשפט העליון את לשון החוק וקבע, כי כאשר באים אנו לפרש חוזה, לא נזדקק עוד למבחן שני השלבים, אשר היה נהוג, כלומר, מה הייתה כוונת הצדדים במועד עריכת החוזה ומה היו הנסיבות שהביאו לכריתתו, ושלפיה ההפניה לנסיבות אפשרית רק מקום שאין בחוזה עצמו כדי להצביע על אומד דעתם של הצדדים. אלא, מבחן

חד-שלבי, ובו תנועה בלתי פוסקת מלשון החוזה לנסיבותיו החיצוניות, תוך יצירת חזקה הניתנת לסתירה, כי תכלית החוזה היא זו העולה מלשונו הרגילה של החוזה. בית המשפט למעשה העמיד עצמו כפרשן לשון החוזה, וקביעת התכלית, מה הייתה כוונת הצדדים, כאשר ערכו את החוזה. יש לבחון תחילה מה באמת הייתה כוונת הצדדים, מתוך לשון החוזה עצמו. רק לאחר מכן יש לבחון מה הייתה כוונת הצדדים מנסיבות חיצוניות, אשר הביאו את הצדדים לכריתת החוזה. אל לו לבית המשפט לסטות מזכותו של עורך החוזה להביע את כוונתו האמיתית וליתן פירוש אחר. למעשה רק כאשר אין הסכמה משותפת בין הצדדים לחוזה, אנו נאלץ לבחון את לשון החוזה על-פי אמות מידה אובייקטיביות. על בית המשפט לחקור את הכוונה האמיתית והמשותפת של הצדדים.

כאשר קימת אי בהירות בפירוש חוזה, בין לשון החוזה לבין כוונת עורכיו, הרי כוונתם המשותפת של הצדדים היא הקובעת. מגמת המפרש היא לבחון באמת את לשון החוזה ולהניע לחקר הכוונה האמיתית של הצדדים. לפיכך, ייתכנו מקרים שבהם תגבר הפרשנות התכליתית של החוזה, על פני פרשנותו המילולית, והוא כאשר הקשר הדברים מצביע על כוונה שונה מזו העולה מן המילים כפשוטן. אין הפרשן רשאי להכניס שינוי בלשון החוזה. השינוי צריך להיעשות על-ידי הצדדים שערכו את החוזה.

השני מקבלו, נכרת חוזה ביניהם. לדוגמא, כאשר אנו נכנסים לחנות מכולת כדי לרכוש כיכר לחם, הזבן מציע את הלחם למכירה ואנו מחליטים לרכוש אותו ומביעים הסכמה והתמורה הינה התשלום בעבורו. חוזה נועד למעשה להביא לידי ביטוי את ההסכמות בין הצדדים לחוזה. הבעיה העיקרית מתחילה, כאשר אחד הצדדים טוען, כי לפי לשון החוזה היא כזו, בעוד שהצד השני אינו מסכים איתו וטוען אחרת. כאן נכנסת בעיית הפרשנות של לשון החוזה. סעיף 25 א' לחוק החוזים – [חלק כללי] התש"לג 1973, קובע שחוזה יפורש לפי אומד דעת הצדדים, כלומר מה הייתה כוונת הצדדים, כאשר כתבו את החוזה ו/או בהעדר יכולת לבחון מה באמת הייתה כוונת הצדדים במועד כתיבת החוזה, יפורש החוזה לפי הנסיבות החיצוניות, שהובילו לכריתתו. כלומר, מה הנסיבות אשר הביאו את הצדדים להסכים את אשר הסכימו. אומד דעת הצדדים, למעשה היא כוונת הצדדים, אשר יצרו את החוזה. הלכה זו הייתה נהוגה עד שבית המשפט העליון שינה את הלכת פירוש החוזים, בפסק דין תקדימי.

ככלל, חוזה מתפרש על-פי אומד דעתם של הצדדים, כלומר מה הייתה כוונת הצדדים, כאשר ערכו את ההסכם, מה היו המטרות, היעדים, האינטרסים והתכנית שהצדדים התכוונו, כאשר ערכו את החוזה. את כוונת הצדדים לומד בית המשפט מלשון החוזה ומהנסיבות החיצוניות לו, כגון, מהלך המשא והמתן בין הצדדים והתנהגותם לאחר כריתת החוזה, חוזים אחרים הקיימים ביניהם, הנוהג המסחרי הידוע להם, או שיש להניח שהם ידעו עליו ממקורות אחרים שיש בהם כדי להצביע על תכלית החוזה ומטרתו.

כוונת הצדדים או אומד הדעת הרלוואנטי, אינו כוונת צד אחד בלבד לחוזה, אלא מה הייתה כוונת שני הצדדים, כאשר ערכו את החוזה.

למה אתה מתכוון?

כאשר מתעוררת מחלוקת בפירוש החוזה וקיים הבדל בין כוונת הצדדים וכוונת צד אחד שונה מכוונת הצד שכנגד, לא ניתן לגבש אומד דעת סובייקטיבי משותף של שני הצדדים, והחוזה יפורש על-פי תכליתו האובייקטיבית, כלומר לפי המטרות, האינטרסים והתכליות, שחוזה מסוג זה או מטיפוס החוזה שנכרת נועד

